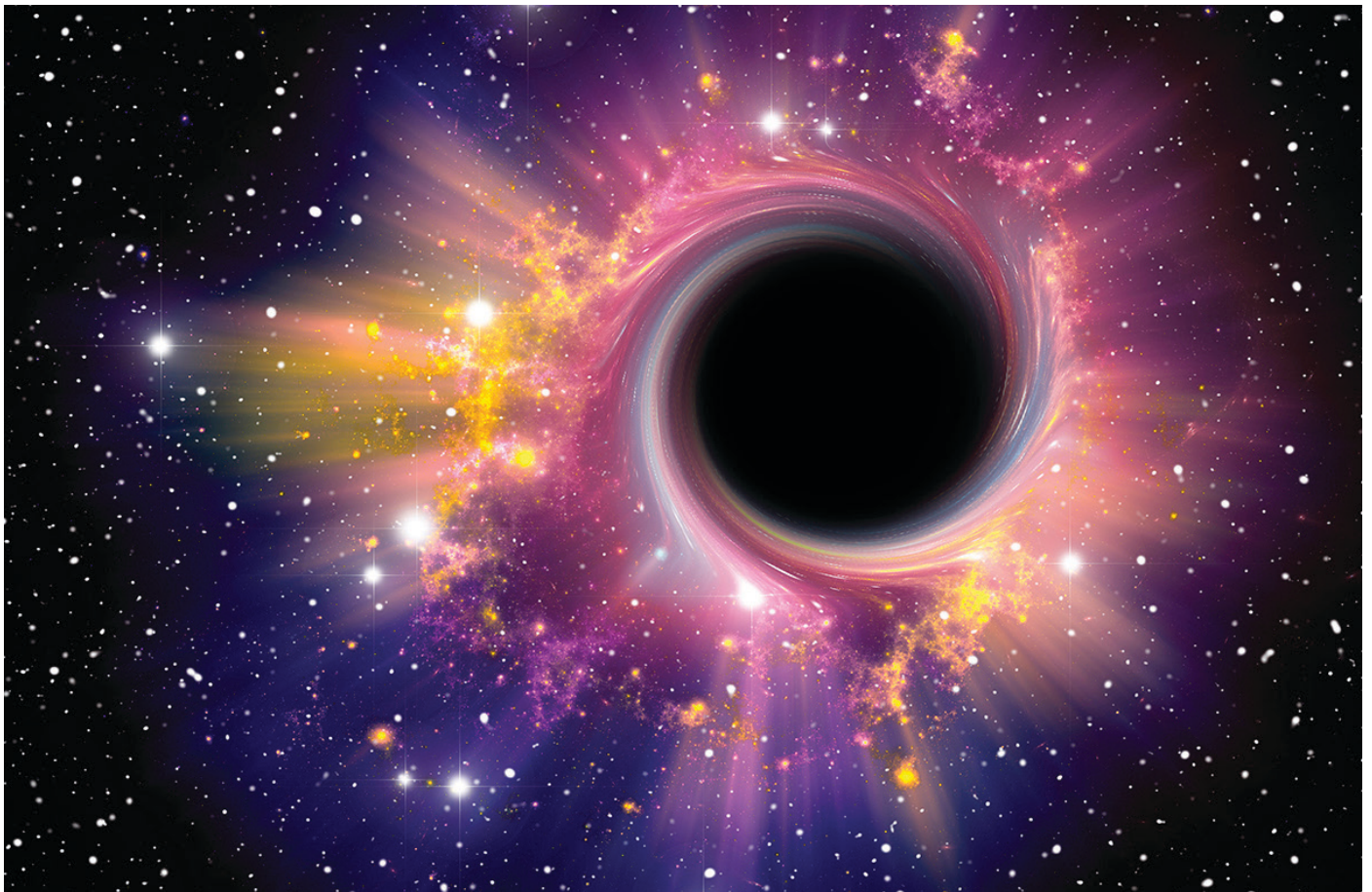

ЕКВИ
ЛИБРИ
УМ

ЕКВИЛИБРИУМ

Економски факултет – Прилеп
ЕКВИЛИБРИУМ бр. 25
Редакциски одбор

проф. д-р Димитар Николоски; проф. д-р Марјан Ангелески; проф. д-р Драгица Оџаклиеска доц. д-р Анета Ристеска -
Јанкулоска; доц. д-р Зоран Николовски; проф. д-р Мери Бошкоска

Лектура: доц. д-р Зоран Николовски

Дизајн: Виолета Глигоровски

Издавач: Економски факултет - Прилеп

Печати: ДООЕЛ Европа 92, Кочани

Тираж: 500

СОДРЖИНА

Воведен збор

Зоран Николовски..... стр. 3

Промоција на дипломирани економисти и магистри

Ѓорѓи Манчески..... стр. 4

Промоција на научна монографија „Патеките на транзицијата“

Оливера Костоска.....стр. 6

Проектни активности на Факултетот

Марика Башеска-Ѓорѓиеска..... стр. 7

Бизнис лекции од светски лидери

Марјан Ангелески.....стр. 8

Од архивата на Факултетот– Организирање на научно-истражувачка работа

Анета Ристека-Јанкулоска стр.9

Профил 13

Сузана Талеска.....стр. 11

Потреба за пост-индустриска менаџерска парадигма (1)

Рената Петревска-Нечкоска.....стр. 13

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска.....стр. 15

Искуства од мобилноста Еразмус+

Христина Тодороска.....стр. 16

Втора награда на конкурсот за истражувачки труд

Михаела Огненовска.....стр. 17

Новости од АИЕСЕК

Кристина Петреска.....стр. 19

Новости од Студентскиот парламент

Ивана Сурлацоска.....стр. 20

Препорачуваме

Мери Бошкоскастр. 20

Воведен збор

Зоран Николовски

Почитувани читатели, пред вас е дваесет и петтото издание на Еквилибриум каде што поместуваме повеќе интересни прилози. Најпрвин, ви го предаваме обраќањето на деканот на нашиот факултет, проф. д-р Ѓорѓи Манчески за време на последната промоција на дипломирани економисти и магистри. Следува прилогот на Оливера Костоска која пишува за промоцијата на книгата „Патеките на транзицијата – емпириска анализа на македонската и на бугарската економија“ која претставува препознатлива студијата со специфичен пристап, работена во рамките на соработката меѓу МАНУ и БАН. Марјан Ангелески ги пренесува бизнис лекциите и пораките на Џек Ма, еден од најпознатите кинески магнати, инвеститори, филантропи и основач и сопственик на Alibaba кој е познат по неговите инспиративни и мотивирачки предавања и говори коишто честопати се пренесувани во различни пригоди.

Професорката Марика Башеска-Ѓорѓиеска ни го претставува проектот SMesoMP, а Анета Рисетска-Јанкулоска зборува за научно-истражувачката дејност на Економскиот факултет-Прилеп којашто е интегрален дел од неговата дејност почнувајќи од Вишата економска школа во шеесеттите години од 20 век. Профилот 13 е посветен на професорката Сузана Талеска, долгогодишен професор на нашиот факултет која оставила сопствен печат во неговото постоење, а во рубриката Влијателни економисти, Рената Петревска-Нечкоска ги претставува творците на новата менаџмент парадигма. Неизоставно, Елизабета Ангелеска-Атанасоска во Универзитетската хроника пишува за активностите на УКЛО против родовото насилство, за одбележувањето на Меѓународниот ден на човековите права како и за потпишана Декларација за универзитет без корупција од страна на ректорите на јавните универзитети во Република Македонија со што од страна на УКЛО е изразена и формална поддршка во напорите за генерална превенција на корупцијата на универзитетите.

Исто така, Христина Тодороска ни ги претставува нејзините искуства од мобилноста Еразмус+ реализирана на Универзитетот „Бабеш Болај“ во прекрасниот град Клуж-Напока во Трансилванија, Романија. Во овој број на Еквилибриум ја поместуваме информацијата за втората награда на конкурсот на најдобар истражувачки труд на

УКЛО, што ја освои студентката во четврта година на Економски факултет-Прилеп, Михаела Огненовска, со нејзиниот труд „Веб страна со содржини за целосно опремување на домот поткрепен со RSS технологија“. Новостите од Студентскиот парламент ни ги пренесува Ивана Сурлациоска која истакнува дека парламентот е отворен за примање на предлози и идеи со цел подобрување на ефикасноста на наставата, нè информира за тридневното отворање на неговата канцеларија за студентите, за зголемувањето на грижата за здравјето на студентите, за плановите за организирање на повеќе спортски активности како и обуки за професионално надоградување на студентите во повеќе области. За новостите од АИЕСЕК - Прилеп зборува Кристина Петреска чии активности се состојат од голем број конференции, избор на извршен одбор, годишно планирање, регрутација на членови итн. Почнувајќи од овој број на „Еквилибриум“, ќе се обидеме да ви препорачаме бестселери и филмови коишто третираат интересни теми од областите на економијата, менаџментот и бизнисот. Овој пат Мери Бошкоска ви ги презентира книгата „Богат татко, сиромашен татко“ и филмот „Too big to fail“. Секако, на крајот е Забавната страна која ги зачинува содржините на ова издание на Еквилибриум. Почитувани читатели, ви посакуваме пријатни мигови во друштво со дваесет и петтото издание на Еквилибриум.

Промоција на дипломирани економисти и магистри

Ѓорѓи Манчески

На 14 декември, 2017 година во централниот хол на Економски факултет-Прилеп беше организирана годишната свечена промоција на дипломирани економисти и магистри по економски науки. Во таа пригода со дипломи се стекнаа вкупно 191 економист од нашиот факултет а со дипломи за завршени постдипломски студии вкупно 49 магистри. На овој чин присуствуваше градоначалникот на општина Прилеп, г-дин Илија Јованоски кој на почетокот срдечно ги поздрави и им честита на новите дипломци и магистри. Потоа, збор зеде и деканот на Факултетот, проф. д-р Ѓорѓи Манчески чие обраќање го пренесуваме во целост: Особено ми е драго што уште еднаш ја имам привилегијата да се обратам во името на Економскиот факултет-Прилеп, во името на вашите професори и сите вработени на уште еден особено значаен настан за

вас, за вашите родители, за нас и секако за Република Македонија. Од денес и официјално Македонија доби уште една генерација на дипломирани студенти и магистри на економски науки од Економскиот факултет во Прилеп. Привилегија и задоволство е да се има можноста да се обрати човек во вака значајни моменти вредни за памтење; моменти кои кај вас и кај секого будат посебни чувства. Верувам дека низ времето поминато на овој факултет бевте дел од инспиративни предавања, плодни дискусии, бевте дел од академскиот живот на оваа институција која во изминатиот 57 годишен развој дала огромен придонес во образованието, науката и развојот на нашата држава воопшто. Оваа институцијата зад себе има оставено силен печат врз интелектуалниот и општествено-економскиот живот на овој град, овој регион, Република Македонија и секаде каде што работат и градат свои кариери нашите дипломирани економисти, магистри и доктори на економски науки. Уште на почеток сакам да ви го честитам дипломирањето и магистрирањето на нашиот факултет. Ваквите моменти сите не навраќаат на времето кога ние од постарата генерација секогаш со радост се секаваме.

Факултетот бил, е и ќе биде престижна институција во економската наука и во едукацијата на кадри од економијата, бизнисот, менаџментот, сметководството, ревизијата, маркетингот, информациските технологии. Верувам дека во времето минато во овој факултет ја доловивте магијата на интелектуализмот кој се негувал и се негува во аулите на оваа институција која заслужува бескрајна почит. Економскиот факултет е инвестиција на македонската интелектуална авангарда, инвестиција на Република Македонија, инвестиција на Прилепското стопанство преку директни инвестиции во времето кога тој се градел и инвестиција на сите

кои на било кој начин се вградиле во историјата на овој факултет со вперени погледи кон иднината. Економскиот факултет е дело на големи одрекувања и пожртвуваност на сите кои на различни начини работеле или гравитирале околу него. Во подолг период во неговото етаблирање во него работеле професори од и денес престижни универзитети кој зад себе оставиле исто така високо квалитетен професорски кадар. Создавањето на квалитетен кадар бил и ќе биде еден од врвните императиви на оваа институција.

Од факултетот се создавале кадри за практиката и реалните потреби за стопанството, институциите и политичкиот живот. Факултетот бил јадро околу кој гравитирал интелектуалниот капацитет на овој регион кој бил почитуван од целата тогашна територија на Југославија и надвор од нејзините граници. Тој бил генератор и катализатор на сите прогресивни идеи. Во мојот мандат сум имал многу прилики да се обратам на многу настани на Економскиот факултет во Прилеп: започнување на академска година, 50 години од постоењето на Економскиот факултет во Прилеп, доделување на дипломи на дипломирани студенти и магистри на економски науки, 55 години од постоењето на Економскиот факултет во Прилеп, научни конференции, предавања од истакнати стручњаци од стопанство, предавања на амбасадори во Република Македонија, различни настани кои ги организирале студентите и секој пат е прашањето: што е најважно да се нагласи? Што е посебно да се каже и што може да се каже за да остане во сеќавање.... Можеби е најубаво да ја кажам од срце мојата голема радост и искрена желба: Моја голема радост е кога ќе слушнам да ми речат: имаме студенти од вашиот економски факултет и многу сме задоволни од нив, скоро целиот наш тим во администрација е од Економскиот факултет во Прилеп (и тие ми се покажаа како најуспешни од сите што биле и се во фирмава). Сакам кога ќе одам во компаниите и ќе сретнам некој и ќе прашам: Каде имате завршено? И ќе слушнам дека бил наш студент; па како се најде тука? Од кога си тука? Или кога ќе прашам каде има завршено – одговорот да е Економски факултет. Или: јас имам сознанија дека од вашите студенти се многу задоволни; или вашите студенти се многу задоволни од предавањата и општиот амбиент на факултетот.....

Мојата искрена желба која ме води е ме мотивира да го слушам ова и да гледам насмеани лица кои се среќни со тоа што го стекнале особено како резултат на тоа што биле студенти на нашиот факултет. Искрена желба ми е да успеете да креирате сопствени бизниси кои ќе растат и ќе бидат како ваша така и наша гордост. Дипломата која денес ќе ја добиете е само формален чин на потврда на стекнатите

знаења на овој факултет. Таа е одраз на вашиот вложен труд, вашите знаења и вашите високи професионални перформанси. Но треба да учите и да се надоградувате цел живот. Учењето не престанува тука и сега, тоа продолжува и ќе ве следи целиот ваш живот. Учете бидејќи знаењето дава повисока додадена вредност, повисоки професионални перформанси.

Иднината е во учењето, знаењето и секако во неговото вградување во производите и услугите. Економскиот факултет бил и секогаш ќе остане ваш дом и дом на сите во Република Македонија. Дојдете пак кога за тоа ќе почувствувате потреба да пренесете дел од вашето искуство да ги искористите нашите ресурси и да го надополнете вашето знаење. Ние сме секогаш тука за вас и за сите оние кои чувствуваат потреба да споделат дел од нивните искуства или пак да побараат совет за некој проблем од нашиот домен. На факултет сте слушале многу предавања од разни области и верувам дека стекнатото знаење ќе ве понесе во патот на успехот. Но сакам во оваа прилика ова мое обраќање да ви остане како едно од последните предавања кое ќе ве натера да ја понесете позитивната енергија од факултетот што ќе ви даде дополнителен поттик и ќе ве потсетува на времето поминато на нашиот факултет кога се стекнувавте со знаењата кои ќе ве понесат по патот за остварување на вашите соншта.

Дипломирањето само по себе не е цел; целта е знаењето со кое се стекнавте; знаење кое е резултат на вашиот вложен труд; знаење кое ќе придонесе кон подобар и поквалитетен живот за вас, за вашите најблиски и на крај и за целата општествена заедница. Верувајте во своите знаења, верувајте во стекнатото знаење на овој факултет, не потклекнувајте пред тешкотиите.

Наставните планови и програми на факултетот се и секогаш биле во дослук со времето што доаѓа и предизвиците што тоа ги носи со себе. Секогаш наш предизвик биле да се создаваат кадри што ќе можат да се носат со проблемите кои ќе се испречат пред нив. Горди сме на сите вас и се радуваме на секој ваш успех. Верувам дека вашиот пат кон целта е посигурен сега а стекнатите знаења успешно ќе ве водат по скалилата на успехот. Сакаме и работевме на тоа, вие да ги понесете знаењата од овој факултет, сакаме да се сеќавате на нашите предавања и стекнатите знаења да ви помагаат во решавањето на проблемите и да ве водат низ вашата кариера.

И неколку зборови за мене најважни за моментот на формалното врачување на вашите дипломи. Верувајте во вашето знаење, верувајте во себе, верувајте во вашиот успех, бидете правични, не потклекнувајте пред неправдата и пречките.

Почитувајте го и користете го знаењето тоа е вашата сила, во него е вашата моќ. Постојано надоградувајте се бидејќи светот е динамичен и немилосрден. Од срце Ви честитам на вашиот успех и во името на Вашите професори и асистенти и сите вработени на Економскиот факултет ви посакувам успех и прекрасна кариера, верувајте во себе бидејќи тоа е единствениот пат до успехот!

Промоција на научна монографија „Патеките на транзицијата“

Оливера Костоска

На 21 декември 2017 година, во Ректоратот на Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола беше одржана промоција на изданието на Македонската академија на науките и уметностите „Патеките на транзицијата – емпириска анализа на македонската и на бугарската економија: растот, инвестициите и економската соработка“ од авторите, академик Гоце Петрески, д-р Оливера Костоска и д-р Дарко Лазаров. Студијата, препознатлива според својот специфичен пристап, без претходна генеза во емпириските истражувања на Република Македонија, е работена во рамките на соработката меѓу Македонската академија на науките и уметностите и Бугарската академија на науките, во периодот од 2014 до 2016 година. Промоцијата на оваа научна монографија наиде на голем интерес кај научната јавност и кај медиумите, а покрај авторите кои од свој аспект се осврнаа на содржината на книгата, промотор беше претседателот на Македонската академија на науките и уметностите, академик Таки Фити.

Прочувањето на динамиката на економскиот раст и факторите што го детерминираат, преку анализа на идиосинкратските услови на конкретната земја се исклучително значајни за дизајнирање на економски политики кои ќе ги таргетираат претходно адресираните ограничувања и ќе овозможат акцелерирање на економскиот раст на долг рок. Во овој контекст, основна цел на научната монографија, презентирana на близу 200 страници, е анализа на карактеристиките и специфичностите на моделите на економски раст во Македонија и во Бугарија, идентификација на ограничувачките фактори и предизвиците пред кои беа исправени овие земји во периодот на транзиција, истражување на специфичностите на трговската размена и анализа на можностите за искористување на синергетските ефекти преку интензивирање на

економската соработка помеѓу двете земји, анализа на специфичностите поврзани со странските директни инвестиции, трансферот на технологија и продуктивноста во Македонија и во Бугарија. За реализирање на така поставената цел, користени се повеќе научно-истражувачки методолошки пристапи како што се: сметководство на растот, економетрија на растот и компаративна анализа. Сметководство на растот претставува емпириска техника за анализа на изворите на економскиот раст. Оваа техника подразбира декомпозиција на стапката на економски раст со цел да се идентификува поединечниот придонес на акумулацијата на различните фактори на производство (физичкиот и човечкиот капитал, вклучувајќи ја работната сила) и придонесот на т.н. резидуал на Солоу, односно вкупната факторска продуктивност (Total Factor Productivity). Cross-country панел регресија на растот претставува техника која овозможува одговор на прашањето кои варијабли се каузално поврзани со растот на просечна економија. Оваа техника го испитува влијанието и магнитудата на таквото влијание на одделни фактори кои го детерминираат растот. Едната група фактори се оние кои тешко се променливи, како што се, на пример, географската локација, просечната старост на населението и слично, додека втората група се оние варијабли за кои постои голема веројатност дека ќе бидат под влијание на економски политики, како што се, на пример, човечки капитал, инвестиции во физички капитал, инфраструктура, макроекономска стабилност и други.

Компаративната анализа во последно време е многу популарна техника во анализа на економскиот раст помеѓу земјите и факторите кои го детерминираат растот. Всушност, идејата за мерење на економските перформанси низ призмата на компаративната анализа е исклучително корисна и доколку соодветно се интерпретира и користи, може да даде голем придонес во проучување на економскиот раст помеѓу

земјите. Имено, оваа техника подразбира користење на голем број индикатори кои мерат перформанси во различни области поврзани со економскиот раст и нивно претставување на компаративна основа за група хомогени земји со слични карактеристики, со цел да се адресираат слабостите и заостанувањата кои de facto го забавуваат долгорочниот економски раст.

Се надеваме дека резултатите од истражувањето ќе најдат своја примена во трасирањето на идниот развој на Република Македонија преку користење на искуствата од земјите кои веќе се членки на Европската Унија како што е Република Бугарија. Успешната реализација на овој настан уште еднаш ја потврди значајната улогата на нашиот Универзитет како генератор на нови идеи за побрз економски раст, а истовремено воспостави нови стандарди за слични вакви манифестации во иднина.

Проектни активности на Факултетот

Марика Башеска-Ѓорѓиевска

Со почетокот на 2018 година започна имплементацијата на проектот „Алијанса на знаење во Еко-иновативно претприемништво за зголемување на конкурентноста на малите и средни претпријатија“ (SMecoMP) во рамките на програмата БалканМед каде еден од носечките партнери е Економскиот факултет-Прилеп. Во проектот се вклучени партнери од Грција, Кипар, Бугарија и Македонија. Покрај нашиот факултет од Република Македонија е вклучена и Агенцијата за поддршка на претприемништвото. Водечки партнер на проектот е Универзитетот Македонија од Солун, Грција, додека локален раководител за УКЛО е професорката Марика Башеска-Ѓорѓиевска.

Целта на проектот е воспоставување на алијанса на знаење меѓу високо-образовните институции и бизнисите заради промоција на еко-иновативно претприемништво на Балканот со заедничка имплементација на сеопфатен збир од активности посветени на унапредување на иновацијата во областа на менаџментот на еко-иновативно претприемништво и одржлива економија. Како специфични цели на проектот се: оценување на компетенциите на еко-иновативното претприемништво во земјите членки на конзорциумот, развивање на иновативен модел за учење и предавање преку воспоставување на посветено и добро балансирано партнерство меѓу високо-образовните институции, бизнисите и актерите на пазарот на труд, со цел да се поддржи модернизацијата на образованието, компилирање курикулум базиран на исходи од учењето што ќе се однесува на идентификуваните когнитивни потреби за обуки, развивање на практични и искусвени модули за обуки коишто се однесуваат на еко-иновативното претприемништво, испорака на иновативни курсеви базирани на ИКТ, зголемување на свесноста на професионалците и бизнисмените за еко-иновациите и практиките на одржливите економии и воспоставување на активна мрежа од академски кадар, истражувачи, професионалци, нови бизнис ентитети со цел да се обезбеди интеграција на образованието, истражувањето и бизнисот.

Целни групи на проектот, односно негови корисници се: академскиот кадар, студентите, бизнис професионалци и актери на пазарот на работна сила. Проектот ќе трае две години и во тој временски период ќе бидат реализирани голем број активности од кои се очекуваат резултати во поглед на зголемување на свесноста за еко-иновативното претприемништво, еко-иновациите и практиките на одржливите економии, примарни информации од Анкетата за потребите на обуките на еко-иновациските менаџери и претприемачи, ЕкоИно комуникациски и инструмент за размена на знаење, еко-иновативен претприемнички модел за учење и предавање, еко-иновативни претприемнички лаборатории/партнерства, развиен курикулум за еко-иновативно претприемништво, развиена софтверска платформа за

обуки за еко-иновативно претприемништво, модули за обуки, пилот курсеви, пре-инкубатор програми и систем на советување и следење на обучувачите. Придобивки од проектните активности за Економскиот факултет-Прилеп и Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола ќе бидат следниве:

- Академскиот кадар на Економскиот факултет-Прилеп директно ќе соработува со бизнис професионалци во процесот на заедничко развивање на курикулум базиран на исходи од учење и прилагоден на потребите на пазарот на труд.

- краткорочно академскиот кадар ќе работи заедно со бизнис професионалци коишто имаат искуство во еко-иновативен менаџмент и одржлива економија добивајќи знаење и вештини за технички и претприемнички проблеми.

- Студентите на Економски факултет-Прилеп ќе стекнат знаење и вештини со проучување на актуелните бизнис и технички проблеми на компаниите преку директен контакт со компаниите и особено оние заинтересирани за зголемување на вработеноста.

- Високо-образовниот академски кадар ќе ги подобри педагошките вештини. Тие ќе партиципираат во бизнис мрежи и ќе градат контакти со компаниите што ќе резултира со повисоко ниво на соработка.

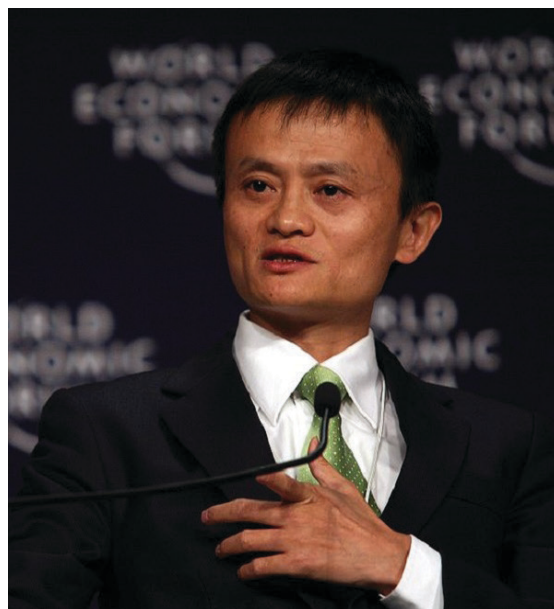
- Се очекува Економскиот факултет-Прилеп да стане еден од партнерите што ќе нуди обуки за еко-иновативно претприемништво.

Долгорочно гледано, се предвидува Економскиот факултет-Прилеп да го унапреди својот образовен профил и својата репутација и да ја зголеми својата достапност на сите нивоа преку развивање нови модули и програми за обуки во областа на еко-иновативното претприемништво. Воспоставувањето на систем на следење на дипломираните ќе го зајакне и одржи развиеното поврзано знаење меѓу Економскиот факултет-Прилеп и компаниите. Во поглед на реализација на активностите, вредно е да се напомене дека на 25 и 26 јануари, 2018 година, на Економскиот факултет при Универзитетот Македонија во Солун се одржа почетна средба на сите партнери во проектот. Како што е вообичаено за ваков вид средба, истата ја организира водечкиот партнер и истата имаше големо значење за натамошното одвивање на активностите на проектот. Имено, во текот на средбата беа детално разработени шесте работни пакети и активностите во нивните рамки. Секој партнер во проектот е носител на еден работен пакет и секој проектен менаџер соодветно ги образложи активностите предвидени со пакетот. Економскиот факултет-Прилеп е носител на шестиот работен пакет кој опфаќа активности поврзани со евалуација на резултатите од претходните два пакети и тоа со

користење на Balance Score Card методот. Проф. д-р Марика Башеска-Ѓорѓиевска како локален проект менаџер разработи овој пакет и подготви презентација на сите детали што тој ги опфаќа. Во завршниот дел беа дефинирани, прецизирани и поделени активностите што следат во следниот шестмесечен период. Во тој контекст, тимот од нашиот Факултет ќе продолжи да ве информира за напредокот на активностите во проектот согласно проектната замисла.

Бизнис лекции од светски лидери

Марјан Ангелески

Џек Ма или како што е неговото вистинско име Чун Ма е еден од најпознатите кинески магнати, инвеститори и филантропи. Тој е основач и сопственик на Alibaba групацијата којашто со работа започнува во 1999 година со позајмени 2000 долари од негови роднини и пријатели. Денес, Џек Ма е еден од најбогатите бизнисмени во Кина и еден од 20 најбогати личности во светот со проценето богатство од околу 50 милијарди долари. По завршувањето на колеџот во 1988, тој работел како професор по англиски јазик на локалниот универзитет во Хангџу во Кина и заработувал само 12 американски долари месечно. Во 2017 година од страна на Fortune е рангиран на второ место во „50-те најголеми светски лидери“. Интересно е дека пред да основа сопствен бизнис се понудил да работи на 30 различни места но никаде не бил примен да работи со образложение дека „не е

доволно добар“. Во тој контекст интересен е фактот дека за позиција за работа во KFC од пријавени 24 лица биле примени на работа 23, а само тој бил одбиен. Во меѓувреме 10 пати аплицира за студии на Харвард и, при тоа, секогаш бил одбиван. Џек Ма е познат по неговите инспиративни и мотивирачки предавања и говори коишто честопати се целосно или во делови се пренесувани во различни пригоди. Во продолжение пренесуваме некои од неговите познати цитати:

„Никогаш не се откажувајте! Денес е тешко, утре можеби ќе биде уште потешко, но, денот после утре сигурно ќе биде сончев.“

„Верувајте во своите соништа и чекорете напред макар и со мали чекори.“

„Денес многу млади луѓе ја губат надежта и немаат визија, но имајте предвид дека светот нуди милиони можности. Мислете како да зграбите некоја од тие можности.“

„До 20 години бидете добри студенти. Од 20 до 30 години следете некој којшто е успешен. Започнете со работа во мала компанија каде ќе ја почувствувате страста за напредување. Тогаш не е важно во која компанија ќе работите туку чиј пример ќе го следите. Меѓу 30 и 40 треба да размислите дали сакате да работите за себе, ако навистина сакате да бидете претприемач. Меѓу 40 и 50 треба да ги правите нештата во кои сте навистина добри. Ова не е времето да си ја менувате работата и да пробувате нови работи, предочна е. Може и да успеете, но веројатноста да се соочите со неуспех е премногу голема. Меѓу 50 и 60 работете за младите луѓе, бидејќи тие ќе ги прават работите подобро од вас. По 60 посветете го своето време на себе, одете на плажа и уживајте во сонцето.“

„Се обидувам да бидам среќен бидејќи знам дека ако не сум среќен и моите колеги не се среќни, моите акционринесесреќни, моите потрошувачинесесреќни.“

„Јас не сум 'tech guy'. На технологијата гледам со очите на моите потрошувачи, со очите на обичните луѓе.“

„Ако никогаш не сте се обиделе како ќе знаете дека постои шанса?“

„Не сакам да ме сакаат, сакам да ме респектираат.“

„Наместо да учите од успехот на другите луѓе, учете од нивните грешки.“

„Ако сте сиромашни до вашата 35 година, го заслужувате тоа.“

„Ако има девет зајаци во полето и ако сакате да фатите еден, фокусирајте се на еден зајак.“

„Ако не се откажувате, се уште имате шанса за успех. Откажувањето е најголема грешка.“

„Тие ме нарекуваа 'будалестиот' Џек. Можеби сум будалест, но не сум глупав.“

„Заборавете на вашите конкуренти.

Фокусирајте се на вашите потрошувачи.“

„Вам ви се потребни вистинските, а не најдобрите луѓе.“

„Не конкурирајте со цената туку со услугата и иновативноста.“

„Вистинскиот лидер треба да има голема издржливост и да биде способен да го издржи она што вработените не можат.“

„Ако имате помалку од еден милион долари, знаете како да ги потрошите парите но и како да заштедите. Но, кога ќе стигнете до милијарда долари, тоа веќе не се ваши пари. Парите што ги имам денес, претставуваат одговорност. Ја претставуваат довербата на луѓето кон мене.“

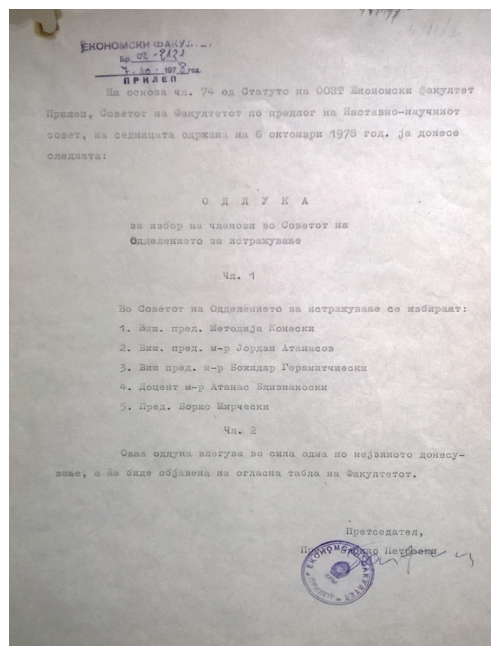
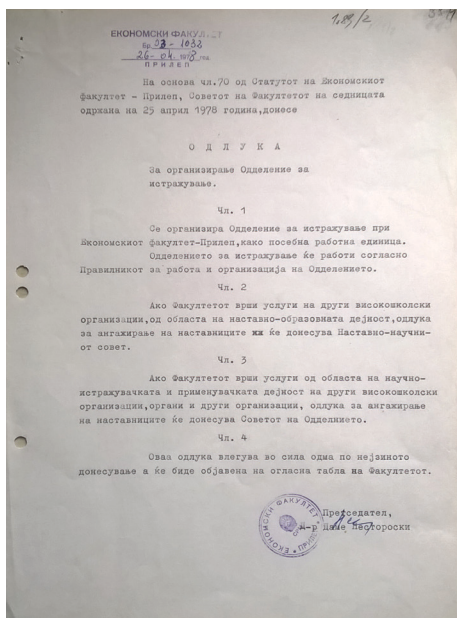
Од архивата на Факултетот – Организирање на научно- истражувачка работа

Анета Рисетска-Јанкулоска

Научно-истражувачката дејност на Економскиот факултет-Прилеп е интегрален дел на својата вкупна дејност. Самата научно-истражувачката работа според својата природа е чии резултати во себе содржат изворност или новина, насочена кон проширување на вкупните знаења во областа на економијата и нејзината примена, а со цел да се прошири материјалната основа на општеството и да се развијат општествено-економските односи. Научно-истражувачката активност започнала од самите зачетоци на Вишата економска школа во шеесеттите години од минатиот век, кога наставниците на Школата учествувале во различни испитувања од областа на економското работење на претпријатијата, во изготвувањето стручни студии, како и учество на семинари, симпозиуми, советувања и сл.

Подоцна, со прераснувањето на Вишата економска школа во Економски факултет било формирано и Одделение за истражување. Имено врз основа на чл. 70 од Статутот на Економски факултет-Прилеп, Советот на Факултетот на седницата одржана на 25 април 1978 донесла одлука за формирање на Одделението за истражување. Одделението е формирано како посебна работна единица која ќе работи согласно Правилникот за работа и организација на Одделението. Со одлуката донесена на ден 6 јуни 1978 година, а по предлог на Наставно-научниот совет, Советот на Факултетот го именува д-р Глигор Попоски за раководител на Одделението за истражување. Додека

пак, на 7 октомври 1978 година, формиран е Совет на Одделението за истражување во состав: виш. пред. Методија Конески, виш.пред. м-р Јордан Атанасов, виш. пред. м-р Божидар Герамитчиоски, доцент д-р Атанас Близнаоски и пред. Борис Мирчески. Од 2000 година Одделението за истражување е именувано како Центар за научно-истражувачка работа. Работењето на Центарот за научно-истражувачка работа се заснова врз Правилникот за научно-истражувачка дејност, донесен со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот на седницата одржана на ден 27.02.2004 год., со којшто се уредува научно-истражувачката дејност, начелата за извршување на дејноста, видовите и резултатите од научните истражувања, како и начинот на формирањето и распределбата на средствата од научно-истражувачката дејност на Економскиот факултет – Прилеп.

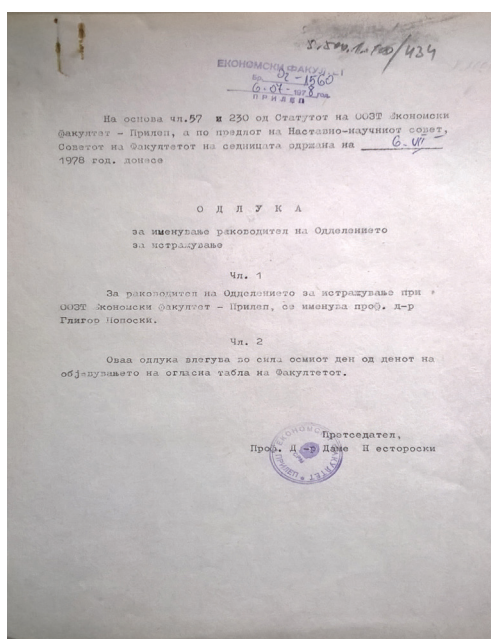

конференции со што има дадено значаен придонес кон развојот на економската наука во Р. Македонија.

Така, во јуни 1981 година беше организиран првиот симпозиум за економска кибернетика под акронимот СИМЕК 81 на којшто активно учество зеле истакнати научни работници од поранешните југословенски простори. Во продолжение следат останатите конференции меѓу кои ќе ги наброиме: „Структурните промени и развојот на земјите во транзиција“, „Алтернативите на развојот: економски и социјални аспекти на промените во земјите од Југоисточна Европа“, „Современите процеси на економскиот развој во земјите од Југоисточна Европа“, „Регионалната соработка и економскиот развој“, „Предизвиците на новата економија“, „Бизнисот и глобализацијата“, „Економијата и бизнисот во пост-рецесискиот период“, „Миграцијата и пазарот на труд“, „Современи истражувачки проблеми во економијата, менаџментот и бизнисот - Меѓународна конференција за докторанти“, „Развојот на малите и средни претпријатија и иновациите: Градење конкурентна иднина на Југоисточна Европа“. Освен тоа, Центарот за научно-истражувачка работа во изминатиот период беше на организатор на повеќе инфо-денови, работилници и презентации чија цел беше информирање за можностите за финансирање научно-истражувачки проекти. Во тој контекст, преземени се интензивни активности за аплицирање на научно-истражувачки проекти како во Република Македонија, така и во странство. Еден од поистакнатите активности од работата на Центарот беше објавувањето на интересен повик за истражувачки проекти чија цел беше унапредување

Освен врз Правилникот за научно-истражувачка дејност, работењето на Центарот е во целост во согласност и со Законот за научно-истражувачка дејност во Р. Македонија (Сл. весник на РМ бр. 46/2008) и неговите подоцнежни измени и дополнувања. Досегашни раководители на Центарот за научно-истражувачка работа беа: проф. д-р Ристе Ристески (2000/01 – 2003/04), проф. д-р Коста Сотировски (2004/05-2007/10), проф. д-р Димитар Николоски (2010/11-2013/14), доц. д-р Илија Христоски (2014/15-2015/16) и доц. д-р Анета Ристеска (2016 – до денес). Во рамките на продлабочување на научно-истражувачката дејност, Факултетот со активна улога на Центарот за научно-истражувачка работа има успешно организирано повеќе меѓународни симпозиуми и

на научно-истражувачката работа на наставничкиот и соработничкиот кадар на Факултетот и зголемување на бројот на публикувани трудови во домашни и меѓународни стручни списанија. Овој интерес повик наиде на особено голем одзив од страна на наставниците и соработниците во Факултетот со оглед на тоа што беа пријавени вкупно 17 предлог истражувачки проекти во чии проектни тимови учествуваат вкупно 30 наставници и соработници. Покрај горенаведените активности, Центарот за научно-истражувачка работа остварува и други активности коишто се дел од тековната работа. На ова место ќе бидат споменати следниве: Континуирано подготвување годишни извештаи за научната и истражувачко-развојната дејност на Економски факултет-Прилеп за потребите на Државен завод за статистика на Република Македонија, организирање координативни состаноци на со потенцијални партнерски институции како што се: Локална самоуправа-Прилеп, државни институции, невладини организации и сл., континуирана координација со Катедите на Економски факултет-Прилеп со цел нивно информирање за тековните активности на Центарот, континуирано информирање на наставничкиот и соработничкиот кадар на Факултетот за објавени повици за меѓународни конференции, симпозиуми и семинари, континуирано информирање на студентите на Факултетот за можностите за користење стипендии за студирање во странство, учество на летни/зимски школи, натпревари, семинари и сл.

Профил 13

Сузана Талеска

Еквилибриум #1: За да се опише во целост една личност, несомнено, потребни се многу зборови. Сепак, би сакале да знаеме со кои пет зборови би се опишале себеси најдобро?

Не е едноставно една личност да се опише со неколку зборови, но сепак себеси би се опишала како личност која е емотивна, искрена, одговорна, професионална и совесна.

Еквилибриум #2: Инспирацијата е составен дел од успешната работа. Од каде Вие лично ја црпите животната енергија и инспирација?

Апсолутно се согласувам со констатацијата дека инспирацијата е составен дел од успешната работа, особено кога станува збор за универзитетски професор. Инспирацијата е почеток за постигнување на секој успех и за стекнувањена нови знаења. Инспирацијата ја црпам од потребата да се следат современите текови од областа за којашто сум се определила да биде моја професионална преокупација и на еден креативен начин да им ја пренесам на студентите. Секако дека инспирацијата ја црпам и од семејството, комуникацијата со студентите и колегите.

Еквилибриум #3: Како професор со долгогодишно искуство, кој предизвик сте го пропуштиле во Вашиот професионален развој?

Во периодот на извршување на оваа благородна професија којашто бара многу одрекувања воопшто, секако дека постоеја голем број на предизвици. Мислам дека поголем број од предизвиците ги искористив, но сепак постоеја можности кои не ги искористив, кои се однесуваат на подолгите престои во странство коишто ќе ми овозможее зголемување на моите видици и поквалитетно професионално усовршување.

Еквилибриум #4: Што е тоа нешто, што секогаш ве интригира, а никогаш не можете да го објасните?

Јас мислам дека не постои човек кој нешто не го интригирал. Во текот и на животниот и на професионалниот век комуницираме со роднини, пријатели, студенти, колеги и сл. Мене лично ме интригира некултурно однесување, неискреност и непочитување, за што не можат да најдам објаснување.

Еквилибриум #5: Кое е Вашето животно мото?

Посветеноста и пожртвуваноста даваат

секогаш резултати и дека до успехот и на професионален и на личен план се доаѓа чекор по чекор.

Еквилибриум #6: Дали како битие, што егзистира сега во овој момент, сте се запрашале: тука сме, сега и никогаш повторно. Или имате некое свое објаснување?

Јас би рекла дека се е релативно. Секогаш постои друго место, друго време. Јас, не само што целиот работен век го имам поминато во оваа реномирана институција, меѓутоа, реално, и кога повторно треба да избирам, јас би ја одбрала оваа професија, бидејќи истата ме исполнува и ја работам со огромно задоволство.

Еквилибриум #7: Кои се особините што најмногу ги цените кај луѓето, генерално?

Искреност, почитување, професионалност, одговорност, амбициозност, коректност.

Еквилибриум #8: Дали некому сте му го промениле животот?

Самата професија ми овозможувала да бидам „причина“ за некому да му го променам животот. Сметам дека во многу случаи со моите сугестии сум придонесла во надминување на многу

проблеми и во остварувањето на животните желби на многу студенти, и секако тоа е една голема satisfакција за мене којашто ме прави среќна.

Еквилибриум #9: Како ја објаснувате конечното постоење?

Конечноста се прелева со бесконечноста. Чувство на конечност на постоењето ни дава фактот дека сме ограничени во просторот и времето. А всушност сите сме бесконечни и вечни.

Еквилибриум #10: Дали имате некоја желба што би сакале да Ви се исполни?

Пред сè, здравје на моите најблиски, подобри генерации студенти и позитивен тренд на развој на целокупниот општествено економски амбиент на нашата држава.

Еквилибриум #11: Како правите катарза од негативните луѓе, настани итн.?

Во текот на работата некогаш сме принудени да комуницираме и со луѓе кои шират негативна енергија и истите не можат да се избегнат. Во такви случаи се обидувам да имам контрола на моето

однесување и се трудам да ги избегнам конфликтните ситуации поврзани со тие личности. А во приватниот живот настојувам да немам контакти со такви лица и се дружам со позитивни и конструктивни луѓе.

Еквилибриум #12: Личност која што била, или сеуште е гуру во Вашиот живот?

Еуген Шмаленбах. Имено, важните научни сознанија на Еуген Шмаленбах се во функција на општото добро во економскиот живот, како и принципите на вреднување на бизнисот што тој ги има воспоставено. Неговиот придонес и денес се имплементира во работењето на компаниите насекаде во светот.

Еквилибриум #13: Доколку би имале можност, би се вратиле во минатото, или пак би синале во иднината?

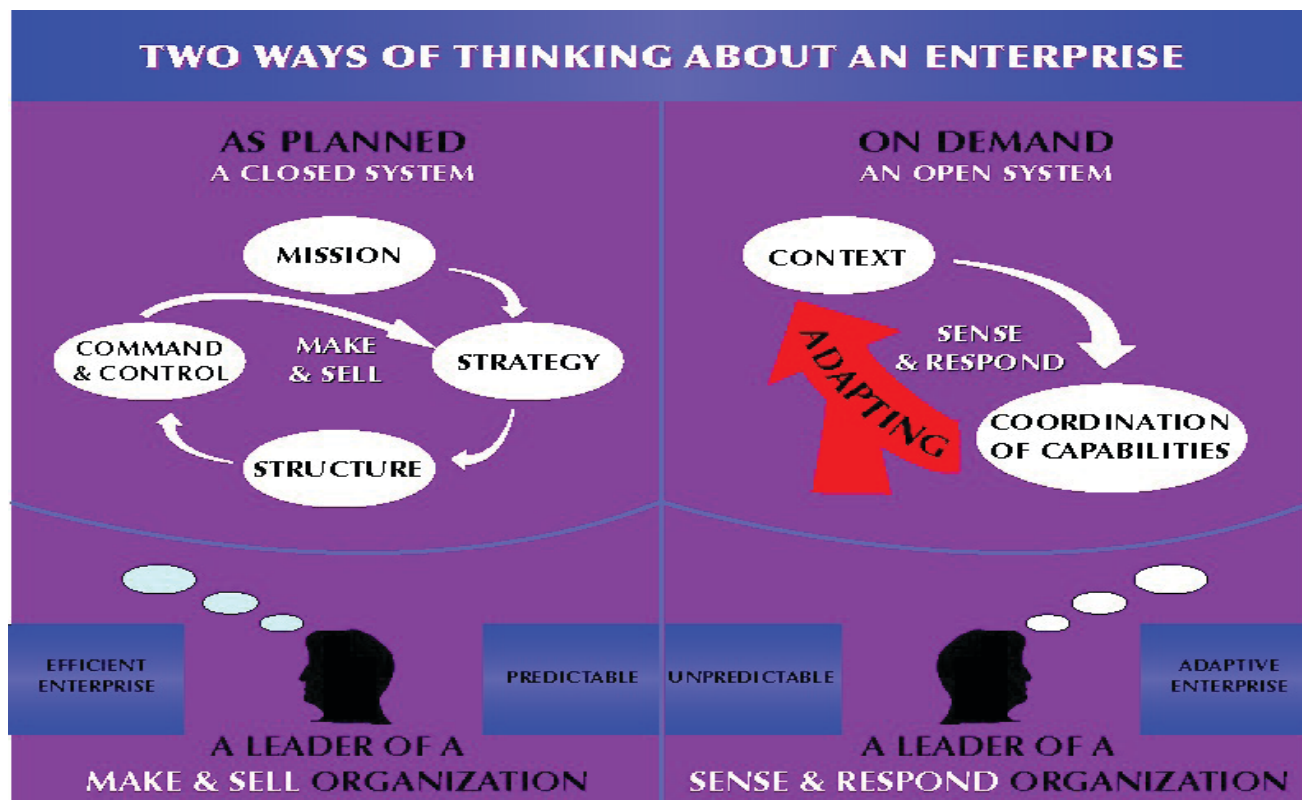
Секако дека никој не може да се врати во минатото. Меѓутоа, не може да се избрише вложениот труд и потрошената енергија што е инкорпорирана во мојата личност и ме прави она што сум денес. Секако дека тоа и ми овозможува да мислам на иднината и да се соочам со сите предизвици коишто ме очекуваат.

Потреба за пост-индустриска менаџерска парадигма (1)

Рената Петревска-Нечкоска

Организацијата веќе не можат да се потпрат на планирање на она што би го правеле, и уште поважно, на она што ќе се случува во окружувањето и глобално. Плановите, хиерархиите на авторитет, принципите на команда и контрола сè повеќе стануваат невозможни за спроведување затоа што динамиката на животот и бизнисот, како и неверојатната информираност и конективност на современиот свет налагаат организациите да се флексибилни, лесно да се реконфигурираат пред новите предизвици, а вработените да заземаат различни улоги низ времето. Наместо фокусирање на оперативна извонредност со цел ефикасно да се направат и продаваат продукти и услуги кои компаниите предвиделе дека потрошувачите би ги сакале (make and sell парадигма), адаптивните компании мора да бидат дизајнирани да детектираат и одговорот ефективно на она што се случува во окружувањето во моментот (sense and respond парадигма). Менаџерската парадигма на адаптивност е

елементот што недостасува во моментните напори бизнисите да се трансформираат во адаптивни организации. Бидејќи адаптивното однесување е типично непланирано и ад-хок, тоа по дефиниција е неефикасно и затоа постојано се критикува од страна на постоечката парадигма фокусирана на ефикасност. Метриките и практиките кои се негуваа во моделот на индустриската организација ги фрустрираат обидите да се даде одговорност и моќ на дејствување на луѓето, да се постави реална ориентација кон потрошувачот, да се користи најдоброто од адаптивните технологии и да се одговори на непредвидливите настани. Sense and respond (S&R) е робустна замена на наследената менаџерска парадигма. Тоа е фундаментално различна рамка за цел, смисла, стратегија, структура и владеење која систематски ги утилизира адаптивните индивидуи, технологии и инфраструктури за да се произведат и унапредува адаптивно организациско однесување. Цел, исход, смисла (Purpose) е дефинирана како ефект кај некого или нешто што е екстерно, надворешно од организацијата. Тоа е различно од аутпут, нешто што сме направиле и се однесува на она што сме го постигнале, што е многу посложена категорија и бара многу повеќе ангажман. Стратегијата се изразува како модуларен дизајн на систем на улоги и одговорности што би значело структура за акција наместо план на акција. Структура е архитектура на модуларни улоги која покажува како тие се поврзани меѓусебе и каде би се правеле стратегиски инвестиции и фокус. Во S&R организациите структурата е стратегијата. Управувањето е систематско пропагирање и грижа за спроведување на глобалните политики, правила и ограничувања на сите улоги во организацијата. Постојат три фундаментални барања за систематско справување со високи нивоа на непредвидливост и тоа: 1) да се знае што поскоро значењето на она што се случува сега; 2) брза и ефективна реконфигурација на улогите и ресурсите; и 3) што поголемо редуцирање на бројот на елементи кои мора да се предвидат однапред од страна на менаџментот на организациите. Моделот на Sense and respond уникатно инкорпорира три основни елементи за да се адресираат овие барања: принципи на системски дизајн, екстендирани за да се справуваат со специфичната природа на социјалните системи; универзален и генерален протокол за кој има каква одговорност (што дури може да се базира на денес актуелната blockchain технологија); и sense and respond циклусот од теоријата на комплексност или поточно: sense-interpret-decide-act. Главните менаџерски проблеми поврзани со порамнување, кохерентно овластување, скалабилност и однесување кое потекнува од ефектот кај

потрошувачот па се дезинтегрира наназад се решаваат со системски дизајн на менаџерските системи (customer-back behavior). Карактеристиките на протоколот на одговорности кој е поврзан со информациските системи го засилува капацитетот да се знае што поскоро значењето на она што се случува сега, и на тој начин се зголемува перформансот на сите кои ги популираат тие улоги. Ваквото однесување преку улоги и одговорности овозможува брза реконфигурација на организациските улоги. Тие имаат динамички линкови и секој поврзан пар на улоги има права и обврски како улога на провајдер и улога на клиент. Гледајќи низ очите на дизајнер на систем, S&R е рецепт за адаптабилност, но и лек за познатите менаџерски проблеми кои постојат и се влошуваат со растот на компаниите. Анти-системското однесување се случува цело време во бизнисот, и води до непотребна редувантност и давање подлога на непродуктивен, многу скап (иако ретко квантифициран и мерен) интерен конфликт. Во еден случај во кој бил мерена, суб-оптимизацијата во голема компанија со многу продукти на глобално ниво, резултираше со стотици милиони долари годишна загуба како опортунитетен трошок но и како значаен интерен трансакциски трошок. Можеме да забележиме дека системите се радикално различни од мрежите и процесите. Мрежите гарантираат конекции, но не и интероперабилност

или кохерентност; системите го прават тоа. Процесите воведуваат интерни резултати кои ги нарекуваме аутпутикако на пример: продукти, совети, дијагнози и процедури. Системите продуцираат ефекти врз некого или нешто што е екстерно на системот ... како на пример пациентите, граѓаните, фамилијата, клиентите.

Примената на Sense and respond принципите на организациите е нова компетенција на пост-индустрискиот менаџмент. Имено, во секоја компанија, лидерството е одговорно за јасни, недвојбени изјави и спроведување на цел, структура, стратегија и водство. Но она што е уникатно на Sense and respond организациите е што целта, структурата и стратегијата се изразени како модуларен системски дизајн на улоги и одговорности. Ова значи дека спроведувачите на политиките мора да стекнуваат компетенции како дизајнери на системи. Ако се прават точно, имплементациите на S&R системски дизајн, резултираат со синергија, порамнување, кохерентно овластување, центрирањена напорите околу клиентите, јасност и недвојбеност на улоги и одговорности, и адаптабилност. Ова е кардинална промена во ориентацијата од "firm forward" каде планираме, предвидуваме желби и потреби на клиентите и каде екстрактираме вредност од клиентите, кон "customer back" каде пробуваме, резонираме и реагираме, и каде ко-креираме вредност заедно со клиентите.

Активности на УКЛО против родовото насилство

Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола активно се вклучи во меѓународната кампања на ООН насловена „Шеснаесет дена активизам против родовото насилство“ која започна на 25 ноември, 2017 година. Целта на оваа кампања беше да се подигне свеста на јавноста и да се стави крај на насилството врз жените и девојчињата. Во таа насока, Правниот факултет на УКЛО на 11 декември, 2017 година организираше трибина на тема „Можеш ли да го препознаеш родово базираното насилство: улогата на различните општествени актери во превенцијата на насилството врз жените и девојчињата“ на која студентите имаа можност да слушнат за каков светски проблем се работи, а професорите од Правниот факултет, претставниците од СВР-Битола, Меѓуопштинскиот центар за социјална работа-Битола, како и адвокатите кои беа присутни на трибината, во своите обраќања главен акцент ставија на детекцијата на проблемот, активностите за сузбивање на родовото насилство и помошта што им се дава на жртвите.

Запрепаствувачки беа податоците кои беа изнесени на трибината дека скоро 750 милиони девојки се омажени пред нивниот 18 роденден, потоа 120 милиони девојки имаат искусено присилен сексуален акт или друг вид на сексуални дејствија, и дека најчести сторители на таквите дејствија се токму нивните поранешни партнери. 71% од вкупниот број жртви на трговија со луѓе се жени и девојчиња, додека една од 10 жени имале искуство со сајбер сексуално вознемирување пред нивната 15 година од животот. Во тој контекст, деканот на Правниот факултет проф. д-р Горан Илиќ истакна дека се работи за проблем кој сигурно нема да запре веднаш и ќе продолжи и понатаму и нагласи дека подигнувањето на свеста и општествената одговорност на сите чинители во системот треба да даде придонес кон превенирање и сузбивање на ваквите појави.

На трибината беа посочени три категории на жртви на родово базирано насилство. Во првата категорија се оние кои воопшто не го идентификуваат овој проблем. Така на пример, истражувањата вршени кај нас, но и во светски рамки, покажуваат дека има мнозинство од девојки средношколки кои сметаат дека шлаканицата од нивното момче или тргањето за коса од нивниот партнер не е насилство, туку е знак на внимание. Како насилство не го сметаат ни

проверувањето на мобилниот телефон или пораките кои ги добиваат на социјалните мрежи од страна на партнерот, забраната да носат одредена облека или да се дружат со нивните соученици. Но, слична е состојбата и кај момчињата. Секое четврто момче верува дека шлаканицата не е насилство, секое 10-то смета дека е оправдано некогаш да ја удри својата девојка, а четвртина од сите анкетирани сметале дека сексуалното вознемирување е само шега или дел од нивното растење. Во таа насока, интересни беа податоците кои ги презентира асистент м-р Ивона Шушак од Правниот факултет, добиени при едно анкетирање на студентите на УКЛО на оваа тема, заедно со доц. д-р Ангелина Станојоска. Имено, на прашањето дали во текот на нивното живеење испитаниците биле жртви на сексуално вознемирување, 90% од анкетираниите одговориле дека не биле жртви. Имено, овој податок ни говори дека најголемиот дел од студентите на УКЛО не го препознаваат сексуалното вознемирување кое, пак, е дел од родово заснованото насилство. Во втора категорија на жртви се оние кои не сакаат да признаат дека се жртви на родово базирано насилство, секогаш наоѓаат оправдување за насилникот и вината ја бараат во себеси. Во третата се оние кои знаат дека се жртви, но од страв или срам немаат храброст или сила да го пријават насилникот и да добијат соодветна заштита.

Од претставниците на институциите кои учествуваа на трибината беше посочено дека тие во праксата постојано се среќаваат со сите видови на насилство кои се вршат врз жените и девојчињата како што се: сексуалното, психичкото, физичкото и економското, и дека најдоминантно и најпријавувано е психичкото. Заклучокот беше дека треба да се подига свеста пред сè кај младите кои не го препознаваат овој вид насилство, и преку вакви кампањи и излегувања

во јавност, младите да научат што претставува родово базираното насилство. Дури тогаш може да се очекува дека сите понатамошни активности на институционално и легислативно ниво ќе можат да ги дадат соодветните резултати во она што значи сузбивање или превенција на овој горлив проблем.

Одбележан Меѓународниот ден на човековите права

На 15 декември, 2017 година, како дел од проектот за одбележување на Меѓународниот ден на човековите права, поддржан од Француската амбасада во Република Македонија, во организација на Француската алијанса - Битола, кадешто Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола зеде активно учество. Имено, во оваа пригода, во малата сала на Центарот за култура се одржа дебата на тема: „Сурогат мајчинството и човековите права: Помеѓу хуманоста и комерцијализмот“ на која воведни излагања имаа доц. д-р Мирјана Ристовска и доц. д-р Ангелина Станојоска. Пред почетокот на дебатата, Француската алијанса - Битола и Правниот факултет при УКЛО потпишаа меморандум за меѓусебна соработка. Исто така, во рамките на настанот беше доделена наградата за најдобар есеј на тема: „Дали човековите права се универзални права? Дискриминација и неправда во 21 век!“ која ја доби Влатко Трпovski, студент во втора година на Правниот факултет.

Потпишана Декларација за универзитет без корупција

На 18 декември 2017 година, ректорите на јавните универзитети во Република Македонија потпишаа Декларација за „Универзитет без корупција“. На настанот што се одржа во Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, нашиот универзитет го претставуваше ректорот, проф. д-р Сашо Коруновски со што од страна на УКЛО е изразена и формална поддршка во напорите за генерална превенција на корупцијата на универзитетите. Покрај потписниците на Декларацијата, ректорите на јавните универзитети во земјата, на настанот присуствуваа министерот за образование и наука на Република Македонија, проф. д-р Рената Дескоска и заменик амбасадорот на САД, Михаела Шварцер Блум. Потпишувањето на Декларацијата за универзитет без корупција беше организиран од Институтот за стратешки истражувања и едукација ИСИЕ, со поддршка на Амбасадата на САД во Република Македонија.

Искуства од Еразмус+ мобилноста

Христина Тодороска

Можеби сте слушнале за Трансилванија – митски регион во Романија, опкружен со интересни стари приказни. За среќа Трансилванија има многу повеќе да понуди од мистериозните приказни за Дракула и вампирите. Ако погледнеме во срцето на оваа северозападна провинција на Романија ќе го најдеме Клуџ-Напока, прекрасен, динамичен град, каде луѓето лесно комуницираат меѓу себе. Токму Клуџ беше мојата дестинација преку Еразмус+ програмата за мобилност, која е една од водечките програми во сегментот образование, обука, спорт и млади. Уште од самиот почеток Клуџ-Напока и Универзитетот „Бабеш Болај“ беа мојот предизвик, за кој подоцна се покажа дека ќе премине во едно прекрасно искуство. Самиот Универзитет е најголемиот во земјата со околу 50.000 студенти и над 3.000 професори. Според Шангајската листа тој е рангиран меѓу 500 врвни универзитетивосветотиеденот најдобрите во регионот. Токму поради присуството на универзитетот, Клуџ-Напока во 2015 година беше прогласен за Европски град на младоста. Истовремено, тој е град со богата архитектура од периодот на ренесансата, барокот и готиката. Иако не е многу голем, градот живее 24 часа и затоа претставува примамлива дестинација за младите. За време на мојата мобилност на Универзитетот Бабеш Болај најдов на голема поддршка од страна моите кординатори. Професорите во секој момент беа подготвени и ни го предаваа своето знаење, преку изработка на проекти, истражувања, како и разни други форми на едукација.

Една од поубавите практики на универзитетот е и организирање на т.н. интернационална недела на која присуствуваа професори и студенти од различни земји меѓу кои и Холандија, Германија, Унгарија, Чешка и др. Тие ни ги пренесоа своите искуства од економијата, што претставуваше убава можност за продлабочување на нашите знаења. Освен тоа, беа организирани работилници наменети за подобрување на комуникацијата во група, тимска работа, решавање конфликти, културна вечер каде што сите ја претставувавме својата земја.

Покрај студирањето, за време на мобилноста имаше доволно време за познанства со новите луѓе и справување со нови предизвици. Социјализацијата со другите студенти во главно се реализираше преку неформалните посети на дискотеки, клубови, културни манифестации, фестивал на музиката, на пивото, фестивал на храна, филм, денови на градот. Посетите на Брашов, ботаничката градина, операта, присуството на најголемиот собир на студенти на Еразмус во Констанца на ниво на Европа и многуте настани и манифестации секаде со моите нови пријатели од Германија, Норвешка, Италија, Индија, Америка, Казахстан, Полска, Словачка односно светот во мало.

Преку Еразмус+ програмата добив можност за личен и академски развој. Тоа ми овозможи откривање нови култури, што го прави моето учество во програмата едно возбудливо искуство кое ги прошири моите видовици. Истовремено, тоа е еден од најбитните периоди во мојот живот и искуство кое ме промени и ме направи побогата. Мислам дека секој треба да го направи овој чекор. И затоа не размислувајте многу едноставно заминете и вие да имате можност за духовна и културна размена на искуства, знаења, идеи и пријателства низ целиот свет. Моја препорака до сите студенти на Економски факултет-Прилеп е да не ја пропуштаат шансата да

бидат дел од програмата Еразмус+. Оваа прилика ја користам да ја изразам мојата голема благодарност до Економскиот факултет-Прилеп и Канцеларијата за меѓународна соработка при Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола кои ми ја овозможија мобилноста на Универзитетот Бабеш Болај.

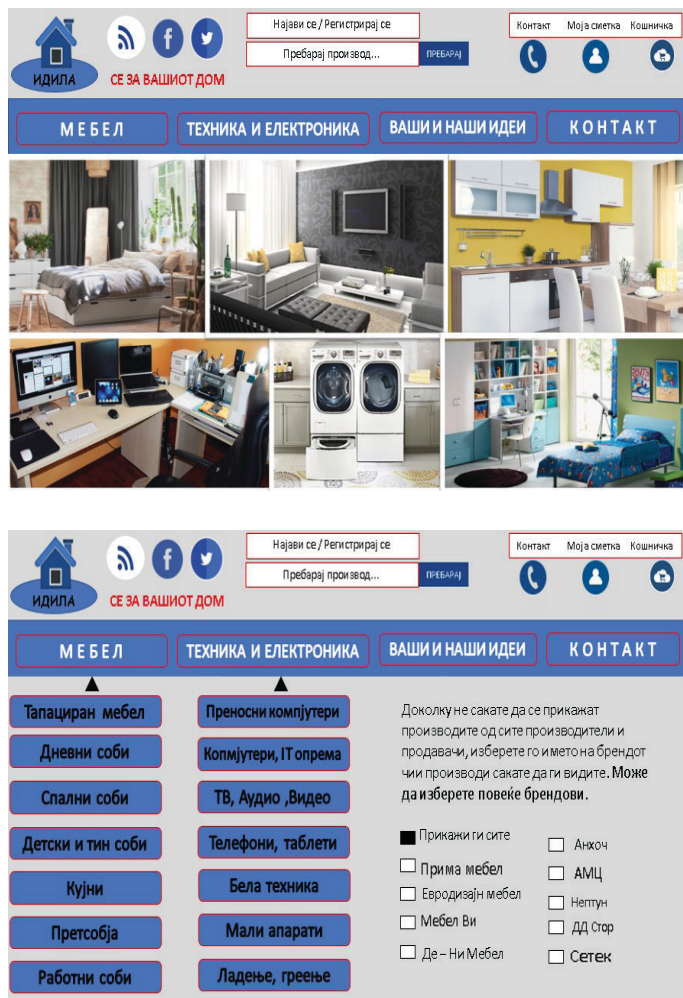
Втора награда на конкурсот за истражувачки труд

Михаела Огненовска

На конкурсот на најдобар истражувачки труд на Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола, втората награда ја освои Михаела Огненовска, студент во четврта година на Економски факултет-Прилеп. Нејзиниот труд беше насловен „Веб страна со содржини за целосно опремување на домот поткрепен со RSS технологија“ и истиот го пренесуваме во овој број на Еквилибриум. Обезбедувањето на вистинска информација во вистинско време претставува императив во денешните услови на функционирање, не само на деловните субјекти, туку и за граѓаните како поединци. Денес тоа е возможно благодарение на интернетот и технологијата коишто ни нудат одлични можности за да го олесниме нашиот живот доаѓајќи до секоја информација. Денес постои голема трка со времето и со изобилството на информации. Кога пребаруваме на интернет не ги знаеме сите страни на кои може да ја најдеме информацијата која ја бараме, а можеби не ни имаме време да ја прелистуваме секоја веб страна поединечно без да знаеме што таму ќе најдеме. Овој труд е фокусиран токму на овој проблем и неговото делумно решавање. Поконкретно, тој има за цел олеснување при пребарување на сите веб страни и он-лајн продавници во Република Македонија кои нудат производи за целосно опремување на домовите со мебел, техника и електроника. Преку користење на RSS (Rich Site Summary или Really Simple Syndication) технологијата, сите страни кои се однесуваат на овие типови производи ќе се појават на една единствена веб страна, а сите новости настанати поединечно на секоја страна, автоматски ќе се ажурираат на новата заедничка страна. Преку создавање на една ваква веб страна, интернет корисниците ќе можат да имаат преглед на сите производи за опремување на нивниот дом доколку паметат и посетуваат само една веб страна. Креирањето на веб страна каде што ќе бидат собрани сите веб страни за производство и продажба на

мебел, техника и електроника во голема мера ќе го заштеди времето на интернет корисниците, а истовремено ќе им ги даде сите потребни информации на едно место, со што се гарантира дека корисникот ќе донесе правилна одлука.

Во други држави постојат страни кои нудат делумна ваква услуга, односно ги соединуваат веб

страниците кои нудат само техника и електроника. Генерално, најголем број на вакви страни постојат само за вести и дневни информации. За да се оствари овој начин на функционирање на веб страната, потребно ни е да користиме поддршка од RSS технологијата. Затоа, вовториот дел од трудот читателите се запознаваат со Extensible Markup Language за истиот натаму да биде употребен за RSS feeds потоа, како тие се креират, како се имплементираат и кој е ефектот од нивното имплементирање. Потоа, разработен е реалниот проблем и понуденото е решение, односно креирање веб страна со вградена RSS технологија за обединување на сите веб страни поврзани со мебел и електроника во една единствена страна, а притоа да се врши автоматско ажурирање на информациите.

Според моето истражување и пребарување на интернет, вакви веб страни кај нас воопшто не постојат. Во овој контекст треба да се објасни дека RSS е популарен начин да се објавува веб содржината и информации од мноштво веб страни, ажурирани на една веб страна. Бидејќи RSS е XML дијалект, тој е структуриран според правилата на XML. Цели на RSS feed се следниве: информациите автоматски да се ажурираат во вистинско време, сите информации да бидат собрани на една локација, нагласување на непочитани наслови и нивно брзо скенирање, категоризирање на содржините по типови. Главна улога во целиот процес поврзан со RSS feeds заземаат RSS reader. Тоа е програма која овозможува да се види резултатот од RSS feeds. Посетителите на веб страните користат RSS Reader или RSS Aggregator за да ги соберат своите посакувани и омилен информации во една централизирана програма или локација. Во процесот за создавање и одржување на ваква веб страна, потребно е да се користат повеќе програмски јазици: HTML и XML кои припаѓаат во групата на Markup Languages, CSS, JavaScript, jQuery, PHP, Python. Таковите од овие јазици може да се испишат во повеќе софтвери, а едни од нив се Notepad++ и Dreamweaver. За да се постават темелите на страната, доволно е да се започне со HTML и CSS. Со нив се создава структурата и изгледот на веб страната. Тие се доволни при создавање на едноставна статична страна. HTML (Hyper Text Markup Language) е маркирачки јазик кој се користи за креирање на хипертекстуални датотеки.

Од друга страна, XML (eXtensible Markup Language) е маркирачки јазик кој е дизајниран за да зачувува и транспортира податоци, како и да биде само-опислив. Тој се фокусира на тоа што е податок. XML го поедноставува споделувањето на податоците, транспортот, промената на платформата и достапноста на самите податоци. XML е формат за складирање и организирање податоци кои се независни од било која софтверска програма која работи со податоци. CSS (Cascading Style Sheets) е јазик кој го опишува приказот на веб страниците, вклучувајќи ги боите, изгледот и фонтовите. CSS е независен од HTML и може да се користи со било кој друг маркирачки јазик. За да се прилагоди веб страната сама да размислува и да покаже одредено однесување, потребно е да се искористи JavaScript. JavaScript е објектно-ориентиран програмски јазик кој се користи за креирање на интерактивни ефекти кај веб страниците. Овој јазик се извршува на компјутерот на клиентот. Поддршката за JavaScript е вградена во самите веб пребарувачи, така што JavaScript се извршува при посета на некоја веб страница. PHP (Hypertext PreProcessor) е програмски јазик кој работи од страна на серверот. Тоа значи

дека клиентот отвора веб страна, серверот ги обработува HTTP командите и го праќа резултатот до веб пребарувачот на клиентот.

Постојат повеќе софтвери кои овозможуваат изработка на веб страни. Еден од софтверите кој може да се користи за да се изработи ваква страна е Adobe Dreamweaver CS6. Ова е лесен и едноставен софтвер за користење, не само за искусни, туку и за оние кои се почетници во оваа област. Adobe Dreamweaver овозможува да се изработи веб страна без познавања на HTML кодовите. Сите документи се зачувуваат во една папка т.н. root folder, при што почетната страница треба да се вика index.html. При тоа, самиот Dreamweaver генерира XML кодови. На почетокот, пред root елементот на XML датотеката потребно е да има DOCTYPE декларација, и декларацијата мора да поседува една од трите DTD фајлови (строгост, транзиција, рамковност). Втор услов што треба да се исполни е root елементот на документот да биди html, а html елементот мора да го назначува xml именски простор. Трет услов кој треба да се исполни е стандардниот документ да има head, title и body структурни елементи. Рамковниот елемент мора да има head, title и frameset структурни елементи.

Новости од АИЕСЕК

Кристина Петреска

Изминатиов период, локалниот комитет на АИЕСЕК Прилеп беше доста активен и со полна пареа работи на идниот развој. Меѓу поголемиот број активности треба да се споменат: конференции, избор на извршниот одбор, годишно планирање, планирање, регрутација на членови итн. Во ноември, претседателот на локалниот комитет учествуваше на Регионалниот претседателски самит во Братислава, Словачка, кој беше организиран со цел избраните претседатели на локалните комитети да се спремат за улогата да разберат во целост кои одговорности и обврски ќе ги имаат во претстојниот мандат. Тоа претставуваше убава можност за запознавање со претставниците од околу 30 земји од цела Европа, со кои се водеа дискусии и се споделуваа стратегии за водење и развој на локалните АИЕСЕК комитети. Во текот на четирите дена од конференцијата беа одржани повеќе сесии на најразлични теми на кои презентираа Претседателот на АИЕСЕК International, и други претставници од регионалната канцеларија на АИЕСЕК во Европа. Така, на пример, обуката за менаџирање на тим имаше за цел да ги подготви

учесниците за избор на извршниот одбор и улогата на лидерот во извршниот одбор. Освен тоа, внимание беше посветено на анализирање на податоци, промоција на праксите, партнерства, како и правилно претставување на организацијата како претседател. Дополнителни, мотивациски сесии беа одржани со цел споделување на инспиративни АИЕСЕК искуства и приказни кои со огромна пасија и љубов ги раскажуваа предавачите затоа што буквално му ги промениле животите. Покрај работењето и учењето за време на сесиите, АИЕСЕК ги зближува младите со што се побиваат сите разлики и бариери и се остварува целта да се развиеме во лидери коишто ќе бидат носители на промените во светот. Покрај праксите што ги нуди АИЕСЕК, интернационалните конференции се искуство што ги проширува видичите за влијанието и улогата на младите во светот. Во тој контекст Кристина Николова од локалниот комитет на АИЕСЕК Прилеп имаше чест да присуствува на конференцијата MILDS 2.0. Целиот настан траеше 3 дена, при што учесниците имаа можност да ја добијат целокупната слика за тоа што претставува АИЕСЕК, односно како областите се вклопуваат и функционираат заедно, создавајќи една целина. Конференцијата беше успешно реализирана преку различните интерактивни вежби со чија помош беше согледана работата на секоја функционална област посебно. Сите активности беа проследени со многу дружење и запознавање на нови лица што овозможи полесно вклопување во новата средина.

На крај треба да се одбележи дека во декември, 2018 година беше избран новиот извршен одбор на локалниот комитет АИЕСЕК Прилеп во следниов состав: Виктор Николовски, Димитар Врглевски, Сара Божиноска, Кристина Николова, Мартин Нанески и Елена Чакалар. Пред новиот извршен одбор стојат веќе испланирани проекти и активности и се надеваме дека тие успешно ќе се справат со сите предизвици во текот на нивниот мандат. Впрочем, како што веќе е потврдено од изминатиот период, АИЕСЕК секогаш е промотор на новите идеи и носител на промените во општеството.

Новости од Студентски парламент

Ивана Сурлациска

Како претседател на Студентскиот парламент при Економски факултет-Прилеп, ми претставува голема чест и задоволство што токму јас ќе застапувам во името на студентите. Една од моите главни цели е фокусот на студентите, па така во наредниот период, тие да можат постојано да даваат предлози, идеи, барања, се со цел учењето во оваа високо-образовна институција да го направиме поефикасно. Планираме да бидат определени три дена во текот на неделата, во кои канцеларијата на Студентскиот парламент ќе биде отворена за сите студенти што сакаат заедно со нас да придонесат за остварување на нашата цел.

Покрај учењето како битен дел од студентскиот живот, значајна е и грижата за нашето здравје. Па така, во наредниот период Студентскиот парламент при Економски факултет-Прилеп ќе организира повеќе активности во областа на спортот како што се: фудбалски натпревари, планинарење, пинг понг и друго. Освен тоа, Студентскиот парламент ќе продолжи да се грижи и за професионалното надоградување на секој студент, па така во текот на претстојниот мандат, планирани се повеќе обуки од областа на лидерството, менаџирањето, мотивацијата и слично.

Искрено се надевам дека со помош на студентите целосно ќе ја реализираме програма на Студентскиот парламент во функција на подобрување на успехот во студирањето и студентскиот стандард.

Препорачуваме

Мери Бошкоска

Почнувајќи од овој број на „Еквилибриум“ во рамките на оваа рубрика ќе се обидеме да ви препорачаме бестселери и филмови коишто третираат интересни теми од областите на економијата, менаџментот и бизнисот. Изборот на насловите е направен врз основа на реализираната соработка со издавачката кука „Три“ со цел да се популаризира читањето, особено кај помладите генерации. Во овој број ви ги презентираме книгата „Богат татко, сиромашен татко“ и филмот „Too big to fail“. „Богат татко, сиромашен татко“ е книга што го растресе финансискиот свет. Таа се концентрира на

прашањата: Што е разликата во погледите и ставовите на богатите во споредба со обичните луѓе? Во што се разликуваат нивните постапки што даваат драстично поинакви резултати? Роберт Киосаки, инвеститор-милионер, автор и предавач, ја имал единствената шанса да ги открие одговорите на овие прашања уште во своето детство, и тоа од две сосема различни перспективи - богатиот и сиромашниот татко. Едниот, таткото на Роберт, редовен професор со размислувања на обичен работник што работи за плата. И другиот, таткото на неговиот другар, успешен бизнисмен, кој станал негов ментор и му ги отворил очите за огромните грешки што ги правел неговиот сиромашен татко во врска со парите. „Богат татко, сиромашен татко“ е лична финансиска перспектива за целосно преиспитување на тоа како функционираат парите. Нè учи како да работиме на сопствената финансиска интелигенција, како да го забрзаме финансискиот прогрес и како ризикот да ни стане сојузник. „Богат татко, сиромашен татко“ е почетна точка за секој што сака да има контрола над својата финансиска иднина.

РОБЕРТ КИОСАКИ
ШЕРОН ЛЕХТЕР

Богат татко

сиромашен татко

ШТО ГИ УЧАТ БОГАТИТЕ РОДИТЕЛИ
СВОИТЕ ДЕЦА ЗА ПАРИТЕ -
А СИРОМАШНИТЕ НЕ!

ОТВОРЕН ДЕН
03 Април 2018

Економски факултет - Прилеп
www.eccfp.uklo.edu.mk

MAIN STREET TOOK THE FALL. WALL STREET GOT THE CHECK.

HBO FILMS PRESENTS A SPRING CREEK PRODUCTION A REVUE THREE PRODUCTION A FILM BY CURTIS HANSON "TOO BIG TO FAIL" WILLIAM HURT EDWARD ASNER
BILLY CROUPE PAUL GANATTI TOWHER GRAPE CYNTHIA NIXON BILLY PULLMAN TONY SHALHOUB JAMES WOODS "THE ALEXA L. FOGEL CASE" GISELE MELESSA TOTTIE
"THE MARCELO ZAVROS CASE" BARBARA TULLIVER A.C.E. "THE PLUMMET TOWHER A.C.E." "THE BOB SHAW CASE" KRAMER MORGENTHAU A.C.E. "THE SHERLOCK CASE" CAROL FENELON
"THE PAULA WEINSTEIN CASE" JEFFREY LEVINE AND CURTIS HANSON "THE ANDREW ROSS SOKIN CASE" PETER GOULD "THE CURTIS HANSON CASE" ONLY ON **HBO**

ОТВОРЕН ДЕН

03 Април 2018

Економски факултет - Прилеп
www.eccfp.uklo.edu.mk

МОЈОТ ИЗБОР Е ...

Традиција и квалитет

Широк избор на студиски програми

Целосна посветеност на потребите на студентите

Одлични просторни и технички услови

Практични знаења

Студиски програми прв циклус

1. Е-бизнис (4+1)
2. Менаџмент (4+1)
3. Сметководство и ревизија (4+1)
4. Меѓународен бизнис (4+1)
5. Маркетинг менаџмент (4+1)
6. Банкарство и финансии (4+1)

Студиски програми втор циклус

Едногодишни студии (60 кредити)

1. Е-бизнис
2. Маркетинг менаџмент
3. Меѓународна економија и бизнис
4. Сметководство, финансии и ревизија
5. Банкарство
6. Менаџмент

Двегодишни студии (120 кредити)

1. Бизнис администрација - менаџмент

ЕНИГ-МАТИКА	ГЛАВЕН ГРАД НА БЕЛГИЈА ЦЕНТАР НА ЕУ	ГЛАВЕН ГРАД НА ИСЛАНД	ДЕЈСТВО НА СИЛА УДИРАЊЕ	ТЕМПЕРАТУРА	ВРВ ВО ШВАЈЦАРИЈА	ГРАД ВО ТЕКСАС КАДЕ Е УБИЕН КЕНЕДИ	РЕКА ВО СУДАН	ШКОТСКИ ФИЗИЧАР, ЏЕМС	УЧЕЊЕ ЈАЗИК СО ГРАМО- ФОНСКИ ПЛОЧИ	ПОЗНАТА ПЕЈАЧКА ХЕЛЕН ФОЛАСАДЕ АДУ	ЕЛЗА МАРТИ- НЕЛИ	НЕУТРОН	МАШКО ИМЕ	*РАДИО ТЕЛЕВИ- ЗИЈА ЕСПАЊА*	ПРОДОЛЖЕ НИЕ НА ТЕКСТОТ
БДП															
НИЗ, СЕРИЈА				ЗОЛ ДУХ ВО НАРОДНИ ПРИКАЗНИ МУСЛИМАН, МАШКО ИМЕ								КОЊИ ПОЗНАВАЧИ НА ЦРКОВНО ПРАВО			
ОСМИОТ ЕВРЕЈСКИ МЕСЕЦ					БРИТАНСКА АВИО КОМ- ПАНИЈА СЕЛО ВО СКОПСКО						ВЛАДЕТЕЛ НА КНЕ- ЖЕСТВО СВЕТСКА ПЕЈАЧКА, ТИКАРАМ				
ТЕЊКА ЦИПА						КОМПЈУТЕР ГРАД ВО РУСИЈА								ВОЛУМЕН ЕКС ИТАЛИ- ЈАНСКИ ДРЖАВНИК, АЛДО	
ЕРИКА ЈОНГ			ПЛАНИН- СКИ СИСТЕМИ ПАРОЛА, ЛОЗИНКА							ПРЕФИКС ЗА ВЕТАР ЗЕМЈАТА НА ИЛИРИТЕ					
НЕА КОШАРКАР, ОДОМ						СЕЛО ВО ТЕТОВСКО НАША ПЕЈАЧКА, ВИОЛЕТА							ЧЕКОРЕЊЕ СПРО- ТИВНИ ЗБОРОВИ		
ЕНИГ- МАТИКА	ЛИЦЕ ШТО ВОДИ ЕМИСИЈА ВИЛИЈАМ ЕТИ							ВИД РИБА ПРОУЧУВАЧ НА КУЧИЊАТА							РЕКА ВО СРБИЈА
НАШ АКТЕР, ТОМЕ							НАШ ТЕНИ- СЕР, АЛЕК- САНДАР ГРАД ВО ПАКИСТАН								
ЗГОЛЕМЕНА ВРЕДНОСТ НА СТОКА														ЛУМЕН ФРАН- ЦУСКА АКТЕРКА, ДАРК	
					ВИД РИБА (МН.)						ГЕРМ. СКИ СКОКАЧ, ДИТЕР НАРОДНО ЖЕНСКО ИМЕ				
					ЗНАК ЗА ВАНАДИЈУМ		АМЕРИ- КАНСКИ АКТЕР ВИД ЦРНА ПТИЦА								
					ВИД УКРАСНА РИБА							ЕЗЕРО ВО СЕВЕРНА АМЕРИКА ДВЕ БУКВИ			
					НАШ ПОЕТ, РАЦИН					ОЛДАВАЊЕ ПОЧИТ НА ПОЧИНАТ НЕПЕР					
					НАЛОГ ЗА УПЛАТА										

ВОЛШЕБЕН ЛИК

хоризонтално и вертикално:

АМ, БА, ДА, ДИ, Е, ЈЕ, МЕ, МИР, НА, НИ, НИ, НИ, ПЕ, СА, СЕ, СЕ, СПА,
СТА, ТЕР, ЦЕ, ЦИ, ШУМ,

1. Познат австриско американски економист, Џозеф Алиус. Тој бил еден од највлијателните економисти на 20. век и го популаризирал терминот "креативно уништување"
2. Дипломатско претставништво
3. Избавување, спас (арх.)
4. Град во Словенија
5. Српско машко име
6. Наука за лекувањето

	1	2	3	4	5	6	
1							
2							
3							
4							
5							
6							

сканди: БРУТО ДОМАШЕН ПРО, РЕД, ТАЛАСАМ, АТИ, ИЈАР, ЛОКИД, КНЕЗ, СКРАМА, СМЕТАЧ, В, ЕЈ, МАСИВИ, АНЕМО, ЛАМАР, ЖЕЛИНО, ОД, ВОДИТЕЛ, ЛИНАР, ВИТАНОВ, КИТИНОВ, ЕКОНОМСКИ РАСТ, Л, ОКАНИ, ТОМА, В, РОЈТИНИС, СКАЛАР, ИРИ, КОЧО, ПОМЕН, АСИГНАЦИЈА. волшебен лик: ШУМПЕТЕР, АМБАСА-ДА, СПАСЕНИЕ, ЈЕСЕНИЦЕ, СТАНИМИР, МЕДИЦИНА.

Економски Факултет - Прилеп

Маркова 133
тел: 048 427 020
факс: 048 426 927
www.eccfp.uklo.edu.mk
ecfp@uklo.edu.mk